

BÖLÜM 7

HUKUK SİSTEMİ BAĞLAMINDA ADALET SARAYI DURUŞMA SALONLARININ MEKÂNSAL İNCELENMESİ: ADANA ADALET SARAYI ÖRNEĞİ¹

Nurgül GÜNEŞ²

GİRİŞ

Hukuk sistemleri, kurallarını belli kavramlar ve sınıflandırmalar aracılığıyla düzenler ve anlamlandırır. Hukuk kurallarının dayandığı kaynaklar tarih boyunca farklılık göstermiştir. Bu bağlamda kimi dönemlerde din, örf ve adetler, mahkeme kararları, hukuk bilginlerinin görüşleri, yasa koyucuların düzenlemeleri ya da felsefi yaklaşımlar gibi çeşitli esas ve kaynaklara dayanmıştır. Hukuk tarihine bakıldığında MÖ önce 5000’lerden 19. yüzyıl sonuna kadar olan geniş zaman diliminde hukuk sistemlerinin, dönemin koşulları ve toplumların anlayışları doğrultusunda sürekli değişim gösterdiği görülmektedir (Somer, 2005). Dolayısıyla farklı hukuk sistemleri, ait oldukları dönemin sosyal ve kültürel yapısına bağlı olarak farklı yargı mekânlarının biçimlenmesine de zemin hazırlamıştır.

Hukuksal metinler toplum yaşamında önemli bir yer tutmuştur. Yazının bulunmasıyla birlikte insanlar anlaşmalarını ve ihtilaflarını yazılı hale getirmiş; ilk dönemlerde taş ve kayalara yazılan bu metinler zamanla kâğıt üzerine aktarılmıştır. İlk çağlarda hukuksal metinler yalnızca yazıyla değil, şekiller, motifler ve resimlerle de desteklenmiştir (Erbay, 2003).

Türk hukuk tarihine bakıldığında, İslamiyet öncesi dönemde hukukun temelini örf ve âdet kuralları oluşturmaktadır. Hun, Göktürk ve Uygur devletlerinde yazılı kanunlardan söz edilmemekte, hatta Uygur hukukunda önemli bir metin

¹ Bu çalışma Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisi Nurgül Güneş tarafından Doç. Dr. Yelda Durgun Şahin danışmanlığında yürütülen Adana Adliye Binalarının Mekânsal Analizi isimli tez çalışmasından üretilmiştir.

² Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, nurgulguns1@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-2321-9326

Adana Adalet Sarayı örneği, hukuk sistemi ile mekân arasındaki ilişkinin okunabileceği somut bir temsil alanı olarak değerlendirilebilir. Bu durum, adalet yapılarının yalnızca işlevsel yapılar değil, aynı zamanda hukukun tarafsızlığını, otoritesini ve toplumdaki adalet anlayışını mekânsal olarak yansıtan kamusal yapılar olduğunu göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Ankara Üniversitesi. (2022). 6. *Hafta Eğitim Hukuku* [PDF]. Açık Ders Malzemeleri. (26.08.2025 tarihinde https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/150226/mod_resource/content/0/6.Hafta.E%C4%9Fitim%20Hukuku-6.pdf adresinden erişilmiştir).
- Arslan, S. (2023). *Devletin mimarlık kültürünü okumak için yöntem önerisi: Türkiye’de yüksek yargı mekânları üzerine bir inceleme* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erbay, M. (2003). *Adalet mekânları* (Yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Güneş, N. (2025). Kişisel Fotoğraf Arşivi
- Güriz, A., (1994). *Hukuk başlangıcı*. 4. Basım, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Kalabalık, H. (1999). *Hukukun temel kavram ve kurumları*. 2. Basım, Trabzon: Derya Kitabevi.
- Somer, P. (2005). Umumi hukuk tarihinin konusu ve önemi üzerine kısa bir değerlendirme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 221-232.
- T.C. Adana Cumhuriyet Başsavcılığı Medya İletişim Bürosu. (t.y.). *Adana Adliyesi*. Adana Adliyesi Resmi İnternet Sitesi (26.08.2025 tarihinde <https://adana.adalet.gov.tr/adanaadliyesi> adresinden erişilmiştir).